

prevzel zunanjo razdelitev ogrsko-hrvatskega trg. zakona, navaja pri posameznih določbah v obliki komentarja zgolj le razlike mej bosenskim in avstrijskim, in kjer je treba tudi mej prvim in ogrsko-hrvatskim trg. pravom, dočim je smatrati tam, kjer taci razlik ni navedenih, da soglašajo dotične določbe avstrijskega, ogrsko-hrvatskega in bosenskega prava.

S tem je omogočen inostranskim pravnikom hiter in jasen pregled v Bosni veljavnega prava, domačim, bosenskim pravnikom pa je dana možnost, primerno vporabljeni avstrijsko in ogrsko-hrvatsko literaturo trg. prava. Pisateljeva izvajanja k posameznim paragrafom so vseskozi jasna, precizna, juridično neoporečna in izčrpna. Z veliko akribijo in popolnostjo je vporabljena vsa važnejša literatura avstrijskega, ogrsko-hrvatskega in nemškega trg. prava, kakor se tudi avtor ozira na judikaturu vrhovnih sodišč v Avstriji, na Ogrskem, Hrvatskem, in v Bosni. To je treba tembolj pohvalno omeniti, če se uvaža, da je bila uporaba literarnih pripomočkov na pisateljevem službenem mestu — v Banji Luki — gotovo zelo težavno. Pisatelj razpravlja na pristojnem mestu (str. 55 in sl.) obširno o našem zakonu za trgovske pomočnike, se ozira na novi naš osnutek zadružnega zakona ter na določbe iz obrtnega, meničnega, konkurznega in procesualnega prava, posegajoče v trgovsko pravo. Uporabnost dela pospešuje obsežen, izredno skrbno sestavljen stvarni register (str. 343 do 367); seznam citiranih paragrafov posameznih raznih zakonov (368 do 380) ter zelo praktična razpredelnica poedinim paragrafom bosenskega zakona odgovarjajočih določb avstrijskega in ogrsko-hrvatskega trgovskega zakona (str. 381 do 386) in končno seznam moderno sestavljenih kratic.

Slednjič bodi še omenjeno, da bode delo dobro služilo tudi onim, ki se hočejo hitro poučiti o razliki mej avstrijskim in ogrsko-hrvatskim trgovskim zakonom.

Skratka, to vseskozi znanstveno in hkrati eminentno praktično, zanesljivo, z vsem modernim znanstvenim aparatom sestavljeno delo dela čast avtorju in sodnem stanu bosenskemu, kateremu pisatelj pripada. P.

Razne vesti.

V Ljubljani, 15. avgusta 1913.

— (Kronika društva „Pravnik“). Dne 11. avgusta je imelo društvo občni zbor, da izpremeni svoja društvena pravila. V to so dali povod zlasti primorski člani, ki so želeli, da se v okviru društva „Pravnik“ izvrše premembe, ki bi omogočale podrobno organizacijo v obliki podružnic na sedežih zbornih sodišč. Potrebno je torej bilo, da se izpremene deloma zastarela pravila. Na predlog predsednikov se je izpremenil zato zlasti § 1. v zmislu, da se je določil delokrog društva za Kranjsko, Koroško, Primorsko, Štajersko in Dalmacijo. Posledica razširjenega delokroga pa je tudi izprememba § 2. tako, da se odslej izdajajo zakoni in druge strokovne knjige tudi v hrvaškem jeziku. Končno so se dopolnila dosedanja pravila z novimi določbami glede organizacije podružnic, katerim se daje kolikor mogoč samostojen delokrog.

— (Osebnosti vesti). Podeljen je: sodnemu svetniku in predstojniku okrajnega sodišča Aleksandru Ravnikarju v Litiji naslov in značaj višjega deželno sodnega svetnika. — Imenovani so: za višjega deželno sodnega svetnika prvi državni pravnik Jožef Spängler v Celovcu za Celovec, za sodnike avskultantje Bogdan Mogorovič za Pazin, dr. Rihard Zetto za Koper, Anton Mrakovčič za Volosko-Opatijo. Premeščen je sodnik Jožef Oblak iz Voloske-Opatije v Kanal. Službi se je odpovedal sodnik dr. Henrik vitez Frölich pl. Frölichsthal v Brežicah. Umrli je notar Karl Filafferro v Ptuj.

— (Ivan P. Vencajz †.) Dne 7. t. m. zjutraj je umrl v Ljubljani gospod deželno sodni svetnik in odvetnik Ivan Vencajz v 70. letu svoje starosti, mož, ki si je za društvo „Pravnik“ stekel, osobito ob njegovem početku, prav častnih zaslug. Porojen v Št. Vidu na Dolenjskem, sin učitelja, je dovršil v Ljubljani gimnazijske, a na Dunaju pravoslovne študije. Na Dunaju je imel tudi lepe družabne prilike, da si je pridobil okreten nastop, ki mu je kasneje vrlo služil pri njegovem delovanju. Pokojnika njegov živahen in agilen temperament skoraj do zadnjega ni zapustil. V sodno prakso je stopil v Ljubljani, kjer se je tudi kakor avskultant poročil, potem služboval za sodnega pristava v Kočevju in za okr. sodnika v Krškem, odkoder je bil l. 1886. imenovan za svetnika pri deželnem sodišču v Ljubljani. Dolgo let je bil tukaj predstojnik deleg. okrajnega sodišča, katero je vodil v zmislu hitrega in zanesljivega uradovanja, kakor je tudi sam bil uren delavec in razsoden pravnik. Leta 1900., ko je bil državni poslanec, se je dal vpokojiti in vpisati med odvetnike v Ljubljani. Odložil je nato kmalu poslanstvo, in se posvetil le odvetništvu ter „Vzajemni zavarovalnici“, katero je ustanovil in organiziral. Prva leta svojega bivanja v Ljubljani se je mnogo trudil, da bi slovensko uradovanje, ki je ravno tisti čas pridobivalo avtoritativno priznavanje, imelo tudi potrebnih zanesljivih sredstev. Sodeloval je pri sestavi slovenskih sodnih obrazcev, bil je načelnik osnovalnega odbora, ki je pripravil ustanovitev društva „Pravnika“, in tudi predsednik ustanovnega občnega zbora dne 28. januarja 1889, ki ga je bil otvoril z lepim in krepkim nagovorom. Pri društvu je prva tri leta kakor načelnikov namestnik premišljeno pomagal organizirati, osobito pa je z zbiranjem terminologijskega gradiva in z neprestanim bodrenjem mnogo pripomogel, da je razmeroma hitro bila urejena in izdana prepotrebna dr. Babnikova terminologija. Teh pokojnikovih zaslug se bo društvo „Pravnik“ vedno hvaležno spominjalo. Veliko je pokojnik storil tudi za slovensko glasbo z reorganiziranjem „Glasbene Matic“, kateri je bil več let predsednik in katero je tudi popeljal l. 1896. na Dunaj koncertiral v zahvalo za potresne podpore. Osobito s tem delovanjem si je pridobil znatno popularnost. Vendar pa l. 1897. ni zmagal v Ljubljani kot kandidat za državni zbor, nego je mandat dobil l. 1899. za „Ljubljansko okolico“ od slovenske ljudske stranke in bil tudi za jedno zasedanje izvoljen v delegacijo. Pokojnemu Ivanu P. Vencajzu, ki je okusil tudi to trpkost, da mu je l. 1895. nenadoma umrl dični sin Janko, ko je bil ravno dovršil pravoslovje, bodi zemljica lahka in časten spomin!

— (Poročilo o policijski konferenci nemških zveznih držav l. 1912.) Za kriminaliste je brezdvomno potrebno, da zasledujejo razvoj redar-

stva. Saj so policisti v prvem stiku s kriminalistiko, t. j. vednostjo o pojavih zločinov in izsledbi zločincev. Nemška država ima visoko razvito policijstvo, ki vrši tudi glede zasledovanja hudodelcev svojo zadačo kar najbolje. Dosti pripomorejo k temu zborovanja, ki jih prirejajo redarstvena oblastva vseh zveznih držav pod patronanco pruskega ministrstva notranjih zadev. Pri teh zborovanjih si veščaki izmenjavajo poročila o svojih izkustvih in na podlagi teh ustanavljajo pravec za prihodnje preosnove in izpopolnitve. Zadnja taka policijska konferenca se je vršila 20. in 21. decembra 1912 v Berolinu. Časnikarji k posvetovanju niso bili povabljeni, pač pa se je izdalo o konferenci oficialno poročilo. Iz tega posnamemo, o čem se je razpravljalo. Najširši prostor je zavzemal tema: ustanovitve identitete storilca. Bertillonaža in daktyloskopija že tekmujeta, ali zmaga se nagiblje k slednji. Enotnega postopanja še ni. To je policijska konferenca konstatirala in enoglasno sklenila: Da se dožene istost osebe, naj se uporablja še merjenje telesnih količin in razdalj po Bertillonovem sistemu, kjer je to že uvedeno, vendar le za mednarodne zločince in pa za osebe, glede kojih se treba obrniti v svrhu identifikacije na inozemska oblastva, ki delajo le z bertillonažo. V teh in vseh drugih slučajih pa naj se izvaja tudi daktyloskopiranje na najširši podlagi, t. j. pri kar največ zločincih, — ali pri vseh redarstvenih štacijah po enotnem načinu. Izsleditev in pritiranje zločincev je bil drug, važen predmet posvetovanja. Opozarjalo se je, da je formalni aparat za izsleditev in zasačenje zločincev še dokaj neokreten. Želi se, da postane aparat čisto enostaven. Za brzojave treba enotnega ključa o osebnem opisu. Policijsko-tehnična sredstva naj se uredi enotno. Vse skupaj naj se postavi na mednarodno podlago. Sicer del tega predmeta, pa zelo važno poglavje za-se je uredba kriminalnopolicijske poročevalne službe. Moderni zločinci so dobro poučeni o vseh modernih prometnih sredstvih in ni ga sredstva, s kojim bi se ne bili že okoristili. Ako hočejo zasledovalna oblastva zločincem biti kos, morajo takisto rabiti vsa moderna prometna sredstva, osobito pa morajo zasledovanje upotiti na najhitrejši način in pa — na najširši podlagi. Niti brzojav niti časnikarstvo ne zadustuje v tej meri: Brzojavljati se ne more celi ljubi dan na vsemogoče štacije samo redarstvena poročila, a dnevno časopisje bi se moralo zahvaliti za ponudbo, da bi pisalo samo ali največ o kriminalnih slučajih. Pozivi z razpisom nagrad služijo dobro, vendar stanejo preveč in delujejo primeroma prepočasi. Ni lahka naloga v tem oziru pogoditi pravo. To pot se je sklenilo, da naj se izdava posebni kriminalnopolicijski list za aktualna tiralna sročila. Slednjič se je sklenilo, da naj se izvoli v konferenci stalna komisija za preračevanje kriminalnopolicijskih vprašanj, ki naj pridejo ob prihodnji konferenci na razgovor. Kolika važnost se pripisuje tej komisiji kaže pač dejstvo, da ji načeluje pruski minister za notranje zadeve.

Dr. M. D.

„Slovenski Pravnik“ izhaja 15. dne vsakega meseca in ga dobivajo člani društva „Pravnika“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 10 K, za pol leta 5 K.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 26 oz. 22.